รายละเอียดโครงการแก้ไขปัญหาและช่วยเหลือประชาชนด้านที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน
งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๗

.....

๑. หลักการและเหตุผล

รัฐบาลกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสร้างความสามารถในการแข่งขันในประเด็นการจัดการใช้ที่ดินของประเทศ (Zoning) โดยการกำหนดขอบเขตการใช้ที่ดิน เพื่อการเกษตร อุตสาหกรรม ท่องเที่ยวเมืองและพื้นที่ป่า ซึ่งแนวคิดในการจัดทำ Zoning ภาคเกษตร เพื่อการบริหารจัดการที่ดินให้เกิดประโยชน์สอดคล้องกับศักยภาพและให้ผลตอบแทนที่เหมาะสม มีการพัฒนาสินค้าเกษตรอย่างเป็นระบบตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ การเพิ่มประสิทธิภาพ และลดต้นทุนการผลิต สินค้าการเกษตร ทำให้เกษตรกรมีรายได้ มีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ และมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยได้มีการประกาศเขตความเหมาะสมสำหรับปลูกพืชไปแล้ว ได้แก่ ข้าว อ้อย ข้าวโพด มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์มน้ำมัน สับปะรด และลำไย

กระทรวงมหาดไทยได้แจ้งให้จังหวัดสำรวจข้อมูลการบุกรุกที่ดินของรัฐในพื้นที่ เพื่อให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่ของรัฐแต่ละประเภทที่ถูกบุกรุก จำนวนพื้นที่ และจำนวนผู้บุกรุก สภาพการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ที่ถูกบุกรุก เพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณากำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งขณะนี้ได้รับรายงานผลการสำรวจข้อมูลจาก ๒๐ จังหวัด มีผู้บุกรุกที่ดินของรัฐประเภทต่างๆ จำนวนประมาณ ๑,๒๘๙,๕๒๓ ไร่ จำนวน ผู้บุกรุกประมาณ ๓๓,๙๐๘ ราย โดยใช้พื้นที่ ทั้งเพื่อการอยู่อาศัย การเพาะปลูกพืช การทำไร่ ซึ่งพื้นที่เหล่านั้น เป็นทั้งพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่ในเขตอุทยาน และพื้นที่ต้นน้ำ โดยบางพื้นที่ อาจมีความไม่เหมาะสมกับสภาพทางกายภาพของดินและสภาวะแวดล้อม

เพื่อให้ประชาชนที่บุกรุกที่ดินของรัฐ ได้มีความมั่นคงในการดำรงชีวิต มีที่อยู่อาศัย และที่ดินทำกิน ที่เหมาะสม รวมทั้งได้มีการรักษาพื้นที่ป่า พื้นที่ต้นน้ำลำธาร พื้นที่สาธารณประโยชน์ การรักษาสิ่งแวดล้อม และให้มีการกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาด้วยการย้ายประชาชนที่อยู่อาศัยและทำกินในที่ดินของรัฐออกมา โดยการจัดที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยให้ และการจัดทำแผนการเพาะปลูกให้เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ซึ่งได้มีการประกาศเขตความเหมาะสมสำหรับการเพาะปลูกแล้ว กระทรวงมหาดไทยจึงจัดได้ทำโครงการแก้ไขปัญหาและช่วยเหลือประชาชนให้มีที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินประจำปี ๒๕๕๗ นี้ขึ้น

๒.วัตถุประสงค์

๑. เพื่อดำเนินการจัดหาที่ดินอยู่อาศัยและที่ทำกินใหม่ให้แก่ประชาชนที่บุกรุกที่ดินของรัฐ

๒. เพื่อสร้างแรงจูงใจให้แก่ประชาชนที่บุกรุกที่ดินของรัฐได้อพยพย้ายครัวเรือนและที่ทำกินออกจากที่ดินของรัฐโดยสมัครใจ

๓. เพื่อรักษาพื้นที่แหล่งทรัพยากรป่าไม้ แหล่งต้นน้ำลำธารให้ประชาชนได้ใช้ประโยชน์ร่วมกันและการรักษาสิ่งแวดล้อมของประเทศ

/๓. กลุ่มเป้าหมาย...

๓. กลุ่มเป้าหมาย ประชาชนที่บุกรุกที่ดินของรัฐทั่วประเทศ ๑,๖๕๐ ครัวเรือน

๔. พื้นที่เป้าหมาย จังหวัดที่มีปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ ซึ่งมีความพร้อมที่จะเข้าร่วมโครงการ

๕. งบประมาณ แผนงานการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารราชการแผ่นดิน ผลผลิตส่วนราชการมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ กิจกรรมสนับสนุนการแก้ไขปัญหาด้านที่พักอาศัยและที่ดินทำกิน รหัสงบประมาณ ๑๕๐๐๒๘๒๗๐๓๗๐๐๐๐๑ รหัสกิจกรรม ๑๕๐๐๒๑๐๐๐l๑๙๐๙ แหล่งของเงิน ๕๗๑๑๕๐๐วงเงินงบประมาณ ๑,๐๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งพันล้านบาทถ้วน)

๖. หลักเกณฑ์การจัดทำโครงการ

๖.๑ จังหวัด/หน่วยงานของรัฐได้มีการสำรวจข้อมูลผู้บุกรุกที่ดินของรัฐ จำแนกตามประเภทที่ดินของรัฐไว้แล้ว

๖.๒ จังหวัด/หน่วยงานของรัฐมีแผนการเคลื่อนย้ายประชาชนที่บุกรุกที่ดินของรัฐที่ตั้งอยู่ในบริเวณที่ไม่เหมาะสมหรือพื้นที่เสี่ยงต่อการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ๑) อุทยานแห่งชาติ ๒) เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ๓) เขตห้ามล่าสัตว์ป่า ๔) ป่าสงวนแห่งชาติ ๕) ป่าอนุรักษ์ ๖) พื้นที่ต้นน้ำลำธาร ๗) ที่ราชพัสดุ ๘) ที่สาธารณะ หรือ ๙) พื้นที่ของรัฐอื่นๆ

๖.๓ จังหวัด/หน่วยงานของรัฐมีพื้นที่ที่สามารถอนุญาต ให้ใช้ประโยชน์เป็นไปตามกฎหมายของแต่ละหน่วยงานที่ดูแลพื้นที่นั้นๆ เพื่อรองรับประชาชนที่เข้าร่วมโครงการ

๖.๔ จังหวัด/หน่วยงานของรัฐต้องทำความตกลงกับประชาชนเป้าหมายที่จะเคลื่อนย้าย และทำความเข้าใจกับชุมชนเดิมในพื้นที่รองรับอย่างชัดเจน เป็นรูปธรรม และสามารถปฏิบัติให้บรรลุผลได้

๖.๕ จังหวัด/หน่วยงานของรัฐมีแผนงานการจัดทำสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ถนน ไฟฟ้า น้ำอุปโภคบริโภค เป็นต้น ตามความเหมาะสม

๖.๖ จังหวัด/หน่วยงานของรัฐมีแผนให้ความช่วยเหลือประชาชนตามคุณสมบัติของผู้ที่เข้าร่วมโครงการ

กรณีที่ ๑ จัดที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน ครัวเรือนละ ๑ หลัง หลังละไม่เกิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท (ตามแบบแปลนที่กรมโยธาธิการและผังเมืองกำหนด) และที่ดินทำกินตามความเหมาะสมของพื้นที่ที่จะรองรับ แต่ไม่เกินครัวเรือนละ ๕ ไร่

กรณีที่ ๒ จัดที่อยู่อาศัย หรือที่ดินทำกิน อย่างใดอย่างหนึ่ง โดยมีการช่วยเหลือค่าขนย้ายและค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพให้ประชาชนที่เข้าร่วมโครงการ ครอบครัวละไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท

๖.๗ จังหวัด/หน่วยงานของรัฐมีแผนงานและรายละเอียดการใช้จ่ายงบประมาณ

๖.๘ ลักษณะของโครงการ ต้องมีลักษณะและเงื่อนไขดังนี้

๖.๘.๑ จังหวัด/หน่วยงานของรัฐมีความพร้อมที่จะดำเนินการได้ในทันที เมื่อได้รับการจัดสรรงบประมาณ

๖.๘.๒ จังหวัด/หน่วยงานของรัฐจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๗ เว้นแต่มีเหตุผลจำเป็นให้เสนอขอขยายระยะเวลาจากกระทรวงมหาดไทย

/๖.๘.๓ เป็นโครงการ...

๖.๘.๓ เป็นโครงการที่ไม่ซ้ำซ้อนพื้นที่และงบประมาณจากส่วนราชการอื่น

๖.๘.๔ เป็นโครงการที่ได้รับการยอมรับจากประชาชน โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่

๖.๘.๕ กรณีมีกิจกรรมที่เป็นการก่อสร้าง ต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับรูปแบบรายการและประมาณการ

๖.๘.๖ จังหวัด/หน่วยงานของรัฐมีข้อตกลงร่วมกัน (MOU) ของชุมชน/ประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่จะเคลื่อนย้ายในการรักษาที่ดินของรัฐ เพื่อสาธารณประโยชน์ และต้องมีข้อตกลง (MOU) เฉพาะราย เรื่องการออกจากที่บุกรุก และจะไม่กลับไปบุกรุกที่ดินของรัฐอีก

๖.๘.๗ ประชาชนผู้ที่ได้รับการช่วยเหลือจัดที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน ห้ามซื้อขายบ้านและที่ดินที่ได้รับตามโครงการนี้ เว้นแต่เป็นโอนมรดกตกทอดให้แก่ทายาท

๖.๘.๘ บ้านและสิ่งก่อสร้างที่อยู่ในโครงการนี้ เป็นทรัพย์สินของส่วนราชการเจ้าของพื้นที่ที่มีอำนาจดูแลรับผิดชอบตามกฎหมายนั้นๆ

๗. วิธีการดำเนินงาน

๗.๑ ชี้แจงทำความเข้าใจให้ประชาชนที่อยู่อาศัยในเขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าอนุรักษ์ พื้นที่ต้นน้ำลำธาร ที่ราชพัสดุ ที่สาธารณะ หรือพื้นที่ของรัฐอื่นๆ ซึ่งได้มีการสำรวจไว้แล้ว โดยให้ประชาชนเขียนคำร้องตามแบบแสดงความจำนงเพื่อขอรับความช่วยเหลือ

๗.๒ ดำเนินการสำรวจพื้นที่ป่าที่หมดสภาพแล้ว หรือที่ดินที่ว่างเปล่าในความดูแลรับผิดชอบที่จะสามารถนำมาจัดเป็นพื้นที่รองรับประชาชน แล้วดำเนินการขออนุญาตใช้พื้นที่ตามขั้นตอนของกฎหมาย

๗.๓ การทำความตกลงกับประชาชนเป้าหมายที่จะเคลื่อนย้ายและทำความเข้าใจกับชุมชนเดิมในพื้นที่รองรับอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม

๗.๔ รับรองคุณสมบัติประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่จะได้รับการจัดที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน รวมทั้ง ลงทะเบียนและจัดทำฐานข้อมูลผู้ได้รับการช่วยเหลือจัดที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน

๗.๕ การออกแบบวางผังชุมชนใหม่และแผนการจัดทำสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำอุปโภค บริโภค ตามความเหมาะสม

๗.๖ การกำหนดแนวทางและมาตรการรักษาพื้นที่ป่าและฟื้นฟูสภาพแวดล้อม

๗.๗ การจัดทำข้อตกลงร่วมกัน (MOU) ของชุมชน/ประชาชน กลุ่มเป้าหมายที่จะเคลื่อนย้ายในการรักษาที่ดินของรัฐ เพื่อสาธารณประโยชน์ และการจัดทำข้อตกลง (MOU) กับครัวเรือนเฉพาะราย เรื่องการออกจากที่บุกรุก และจะไม่กลับไปบุกรุกที่ดินของรัฐอีก รวมทั้งการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของโครงการที่กำหนดไว้

๗.๘ การสนับสนุนและช่วยเหลือประชาชนในการวางแผนพัฒนาชุมชน การพัฒนาอาชีพ เพื่อให้สามารถปรับวิถีชีวิตในถิ่นที่อยู่ใหม่ได้อย่างมั่นคงยั่งยืนต่อไป เช่น ส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ ส่งเสริมการรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อชุมชน เป็นต้น

(จังหวัดสามารถกำหนดขั้นตอนดำเนินงานได้ตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดและตามความพร้อมของแต่ละจังหวัด นอกเหนือจากที่ระบุไว้ข้างต้น)

/๘. แนวทางการใช้จ่าย...

๘. แนวทางการใช้จ่ายงบประมาณ

๘.๑ **งบประมาณการดำเนินงาน** จำนวน ๙๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท แบ่งเป็น

๑. ค่าใช้จ่ายในการจัดหาที่อยู่อาศัยให้ประชาชนที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๑,๖๕๐ ครัวเรือน ราคาหลังละ ๓๐๐,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๔๙๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๒. ค่าใช้จ่ายในการขนย้ายและค่าดำรงชีพให้แก่ประชาชน จำนวน ๑,๖๕๐ ครัวเรือน ครัวเรือนละ ๒๐,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๓๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๓. ค่าใช้จ่ายในการรังวัดแบ่งแปลง ปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่ จำนวน ๑๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๔. ค่าใช้จ่ายในการจัดทำสาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น ถนน น้ำอุปโภคบริโภค ไฟฟ้า เป็นเงินทั้งสิ้น ๓๒๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๘.๒ **ค่าบริหารจัดการ** จำนวน ๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท แบ่งเป็น

๑. ค่าใช้จ่ายของส่วนกลาง จำนวน ๓๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ได้แก่

(๑) ค่าใช้จ่ายในการไปตรวจสอบสภาพพื้นที่ของคณะทำงาน

(๒) ค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบติดตามผลการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ และอนุกรรมการฯ

(๓) ค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงาน

(๔) ค่าใช้จ่ายในการจัดทำเอกสาร ผลิตสื่อประชาสัมพันธ์โครงการ และค่าใช้จ่ายอื่น

๒. ค่าใช้จ่ายของจังหวัด จำนวน ๒๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ได้แก่

(๑) ค่าใช้จ่ายในการสำรวจพื้นที่ การจัดประชาคม การชี้แจงทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่

(๒) ค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมคณะกรรมการระดับจังหวัด

(๓) ค่าใช้จ่ายในการตรวจติดตามความคืบหน้า และผลการดำเนินงานในพื้นที่

๙. ตัวชี้วัด จำนวนครัวเรือนที่ได้รับการแก้ไขปัญหาและช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินไม่น้อยกว่า ๑,๖๕๐ ครัวเรือน

๑๐. ระยะเวลาดำเนินการ เดือนมีนาคม – เดือนกันยายน ๒๕๕๗

๑๑. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑๑.๑ ประชาชนที่ยากจนและบุกรุกที่ดินของรัฐ ที่ดินป่าสงวน อุทยานแห่งชาติและแหล่งต้นน้ำลำธารมีที่อยู่อาศัยและมีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง และมีความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน

๑๑.๒ ป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติ และที่ดินของรัฐที่ประชาชนบุกรุก ได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟูเป็นแหล่งทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์

๑๒. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

ส่วนยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงภายใน สำนักนโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย